

Effekterna av de statliga stabilitets- åtgärderna

2009-04-29

– Fjärde rapporten 2009

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	1
BAKGRUND	2
FI:s uppdrag	2
BANKERNAS FINANSIERINGSKOSTNADER	4
Marknadsräntornas utveckling	4
Likviditetskostnaden/bankernas finansieringsstrategi	6
BANKERNAS UTLÅNINGSRÄNTOR	7
Utvecklingen av utlåningsräntorna senaste månaden	7
UTLÅNINGSTILLVÄXTEN	9
Utlåningstillväxten det senaste året	9
BANKERNAS VERKSAMHETER I DE BALTISKA LÄNDERNA	10
Utlåningen i Baltikum	11
Kreditförluster	12

Rapporten är återrapporering enligt uppdrag i Finansinspektionens regleringsbrev för 2009 och framtagna efter samråd med Riksgälden.

Sammanfattning

Sedan avläsningsdagen för förra rapporten om effekterna av statens stabilitetsåtgärder, har bankerna sänkt sina bolåneräntor för de kortaste löptiderna med mer än vad interbankräntan fallit. En förklaring kan vara att kostnaden för likviditet fallit under denna period. Marginalen mellan bolåneräntan med tre månaders bindningstid och interbankräntan är 1,06 procentenheter jämfört med 1,16 procentenheter vid förra rapporteringstillfället.

Marginalen mellan utlåningsräntan till företag och interbankräntan var i mars fortsatt högre än före finanskrisen. Sannolikt förklaras detta av att bankerna upplever att kreditrisken hos företagen ökat, men också av andra faktorer såsom högre kapitalkrav, högre avkastningskrav på kapital samt företagens försämrade förhandlingsstyrka gentemot bankerna.

SEB:s och Swedbanks utlåning i Baltikum har sjunkit de två senaste kvartalen beräknat i lokal valuta. Utlåningen omräknat till svenska kronor har däremot varit mer oförändrad eftersom den svenska kronan försvagats mot euron. Under hela 2008 ökade dessa två banker sin utlåning i Baltikum med 65 miljarder kronor omräknat i svenska kronor, varav cirka 51 miljarder kronor av ökningen förklaras av att den svenska kronan försvagades under året. Den reella utlåningsökningen var därmed betydligt lägre.

Kreditförlusterna för SEB:s och Swedbanks baltiska verksamheter har ökat avsevärt de senaste två kvartalen och uppgick under första kvartalet 2009 till 3,7 respektive 7,5 procent på årsbasis. Skillnaden mellan bankernas redovisade kreditförluster beror till viss del på skillnader i bankernas metodik för hur gruppvisa reserveringar görs.

Bakgrund

Till följd av den internationella finanskrisen har staten beslutat om olika åtgärder som minskar riskerna för inlåningskunder och andra långgivare till banker och kreditinstitut (nedan banker):

- *Införandet av en stabilitetsfond.* Genom en ny lag har regeringen fått möjlighet att med kort varsel lämna stöd i olika former till kreditinstitut. Stöd får lämnas till banker med säte i Sverige och för att motverka en risk för allvarlig störning i det finansiella systemet i landet.
- *Garantiprogram för bankers upplåning.* De banker som så önskar kan, mot en garantiavgift, avtala med staten om en garanti för ny-upplåning. Programmet gäller under en begränsad tid. Garantin innebär att staten träder in om inte banken kan betala.
- *Utvidgad insättningsgaranti.* I princip all inlåning upp till 500 000 kronor omfattas numera av insättningsgaranti.
- *Likviditetsstödjande åtgärder.* Riksbanken och Riksgälden har på olika sätt stöttat bankernas tillgång till finansiering genom likviditetsstödjande åtgärder.
- *Kapitaltillskottsprogram.* Bankerna kan ansöka om kapitaltillskott hos staten. Programmet omfattar maximalt 50 miljarder kronor.

Åtgärderna bör kunna bidra till att minska effekterna på ekonomin i stort av oron på de finansiella marknaderna. Samtidigt finns det också risker med denna form av statlig garanti för bankverksamhet. Den ur ett stabilitetsperspektiv viktigaste risken är sannolikt att marknadsdisciplinen försvagas – sannolikheten för att insättare eller andra långgivare till en större bank ska förlora pengar blir med åtgärderna mycket låg, även om banken skulle misskötas. Mer välskötta banker och banker med en lägre risk kommer därför inte att gynnas i form av lägre finansieringskostnader i samma utsträckning som om de statliga åtgärderna inte fanns på plats. Kostnaderna för att öka risktagandet minskar vilket även minskar incitamenten för att investera i riskkontroll. Incitament för långgivare och insättare att kritiskt granska olika banker minskar också. FI kommer att noga följa och rapportera kring detta samt övriga effekter av de statliga stabilitetsstärkande åtgärderna.

Riskerna med stabilitetspaketet ska dock inte överdrivas. Redan innan dessa åtgärder beslutades fanns förhållandevis starka förväntningar från finansiärer och insättare att deras medel var skyddade – framför allt i de större bankerna.

FI:s uppdrag

Regeringen har uttryckt att avsikten med stödet till det finansiella systemet är att det ska komma även hushåll och företag till del. FI har därför fått nya uppdrag. De nya uppdragen innebär:

- Granska att de åtgärder som beslutats i samband med lagen om statligt stöd till kreditinstitut också kommer hushållen och företagen till del
- Granska att kreditinstituten inte utnyttjar garantierna på ett otillbörligt sätt
- Granska utvecklingen av institutens utlåning i andra länder

Viktiga datum*2008*

- 13 juli De amerikanska bostadsinstituten Fannie Mae och Freddie Mac övertas av den amerikanska staten
- 15 september Lehman Brothers ställer in sina betalningar och ansöker om konkursskydd enligt chapter 11
- 18 september Den svenska staten, i form av Riksgälden, rycker in för första gången för att stödja de svenska storbankernas likviditet. Därefter följer ett antal åtgärder från Riksbanken för att underlätta bankernas likviditetssituation
- 19 september Det amerikanska räddningspaketet annonseras och godtas sedermera i något justerad version av kongressen och representanthuset 3 oktober
- 6 oktober Staten ändrar insättargarantin till att täcka fler konton och ett större belopp av de insatta pengarna**
- 8 oktober Det brittiska räddningspaketet presenteras
- 9 oktober Riksbanken sänker styrräntan med 0,5 procentenheter till 4,25 procent i en gemensam aktion med flertalet stora centralbanker (effektivt 15 oktober)
- 13 oktober EU tillkännager att även ett europeiskt räddningspaket kommer att införas
- 13 oktober Regeringen meddelar att ett svenskt stabilitetspaket kommer att presenteras**
- 20 oktober Regeringen presenterar utformningen av stabilitetspaketet
- 22 oktober Riksbanken sänker reporäntan med 0,5 procentenheter till 3,75 procent (effektivt 29 oktober)
- 29 oktober Riksdagen beslutar om Regeringens stabilitetspaket
- 3 december Riksbanken sänker reporäntan med 1,75 procentenheter till 2,00 procent (effektivt 10 december)

2009

- 3 februari Regeringen presenterar ett svenskt kapitaltillskottsprogram**
- 11 februari Riksbanken sänker reporäntan med 1,00 procentenheter till 1,00 procent (effektivt 18 februari)
- 2 april Regeringen förlänger garantiprogrammet för bankernas upplåning till 31 oktober 2009
- 21 april Riksbanken sänker reporäntan med 0,50 procentenheter till 0,50 procent (effektivt 22 april)

Bankernas finansieringskostnader

Bankernas utlåningsräntor beror till stor del på deras finansieringskostnader. Finansieringskostnaderna beror på fler faktorer än den ränta som banken betalar för sin upplåning. De huvudsakliga faktorerna är:

- Direkta upplåningskostnaderna – marknadsräntor samt inlåningsräntor
- Likviditetskostnaden/bankernas finansieringsstrategi
- Kapitalbehovet
- Kostnaden för kapitalet/avkastningskravet

Utvecklingen av dessa faktorer kan medföra att till exempel lägre marknadsräntor inte får fullt genomslag i bankernas utlåningsräntor om andra faktorer samtidigt stiger.

I tidigare rapporter om effekterna av statens stabilitetsåtgärder har FI presenterat hur ovanstående faktorer påverkats av finanskrisen. Nedan följer en uppdatering av de förändringar som skett för marknadsräntorna och likviditetskostnaden sedan förra rapporteringstillfället.

Marknadsräntornas utveckling

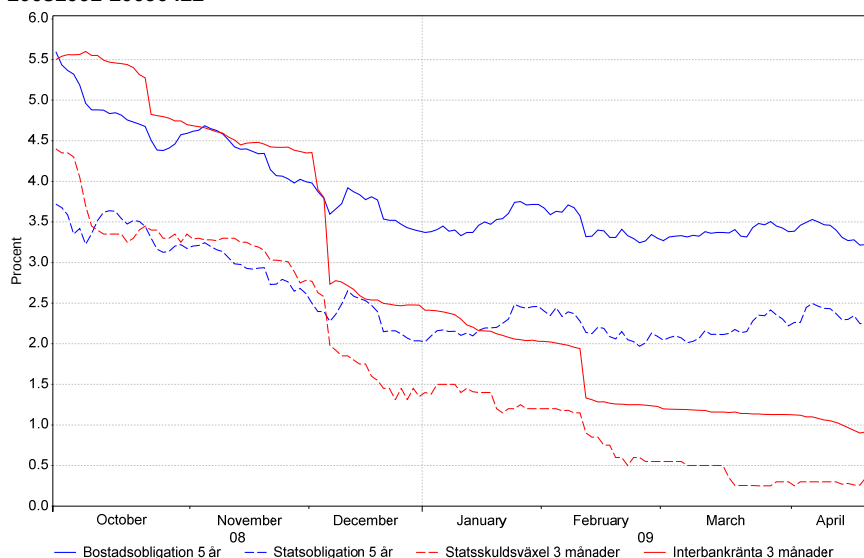
Avläsningsdag för marknadsräntorna samt bankernas bolåneräntor är i denna rapport genomgående den 22 april. Därmed tas hänsyn till de effekter som Riksbankens sänkning av reporäntan fick på marknadsräntorna och bolåneräntorna.

Sedan den 13 oktober 2008, då staten presenterade det svenska stabilitetspaketet, har marknadsräntorna fallit kraftigt. Interbankräntan¹ har fallit med 4,67 procentenheter. Räntan för upplåningen genom emission av säkerställda obligationer med två års löptid har fallit med cirka 2,8 procentenheter. Den största delen av nedgången av marknadsräntorna beror på Riksbankens reporäntesänkningar på sammanlagt 4,25 procentenheter. Men även en lägre osäkerhet i banksektorn som helhet – sannolikt till följd av statens stabilitetsåtgärder – har bidragit till lägre marknadsräntor.

Sedan den 13 mars 2009, som var avläsningsdatum för FI:s föregående rapport, har kostnaden för bankerna att låna pengar på de finansiella marknaderna sjunkit. Interbankräntan har fallit med 0,24 procentenheter samtidigt som räntan på en tvåårig säkerställd obligation fallit med 0,32 procentenheter. Samtidigt fungerar marknaden för icke-garanterade obligationer fortsatt dåligt vilket innebär att det endast är en begränsad del av bankernas verksamhet som kan finansieras genom att emittera säkerställda obligationer med denna löptid.

¹ Med interbankräntan avses genomgående den svenska interbankräntan med tre månaders löptid, STIBOR tre månader.

Ränta 2-årig bostadsobligation och 3 månaders interbankränta, samt räntor statspapper 20081001-20090422

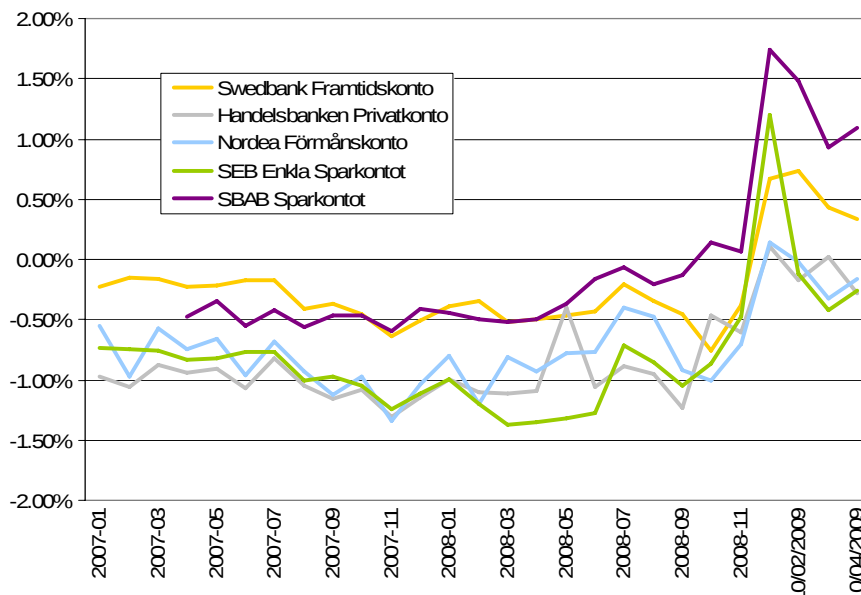

Källa: Reuters Ecowin

Bankernas inlåningsräntor

Bankernas inlåningsräntor på de största sparkontona har sedan i höstas generellt sänkts i mindre utsträckning än vad marknadsräntorna sjunkit. Sedan september 2008 har interbankräntan fallit med cirka 4,7 procentenheter samtidigt som bankerna sänkt sina inlåningsräntor med 3,5 – 4,0 procentenheter. En trolig förklaring är att inlåning blivit en allt attraktivare finansieringskälla när andra finansieringsmöjligheter fungerat sämre och blivit dyrare. Dessutom kan en ökad konkurrens på inlåningsmarknaden, uppbackad av en mer omfattande insättningsgaranti, ha påverkat inlåningsräntorna. Exempelvis har konkurrensen från kreditmarknadsbolagen ökat. Inlåningen i kreditmarknadsbolagen ökade med 50 procent under 2008, från cirka fyra miljarder kronor till cirka sex miljarder kronor.

Marginal inlåningsräntor: räntan på bankernas största sparkonton jämfört med en månaders interbankränta 20070101-20090410

Källa: Inrapportering från bankerna, bankernas största konton

Likviditetskostnaden/bankernas finansieringsstrategi

Strukturen på bankernas upp- och inlåning sammanfaller som regel inte med deras utlåning. Bankerna har en kostnad för att omvandla upplåningen till den utlåning som kunderna efterfrågar. Skillnaderna kan förklaras av valutan för upplåningen och utlåningen, samt löptider eller räntebindningstider för lånet.

Med hjälp av derivatkontrakt omvandlar banken exempelvis upplåning med lång räntebindningstid till kortare, eller upplåning i en viss valuta till utlåning i en annan. Transaktionerna medför som regel kostnader för banken.

Kostnaden för omvandling av lång räntebindningstid till kortare, eller priset på likviditet som det också kallas, har enligt FI:s beräkning sjunkit sedan förra rapporteringstillfället.

Exempel på likviditetskostnaden:

En bank lånar ut pengar till en kund som köper en bostad. Utlåningens kapitalbindningstid är två år, kunden betalar tremånadersränta (1,99 procent).²

- 1) *Banken hanterar ränterisken men tar likviditetsrisken:* Banken finansierar sig på tre månaders löptid genom interbankräntan och betalar 0,93 procent i ränta. Banken har alltså en marginal på 1,06 procent $[1,99 - 0,93]$. Bankens likviditetsrisk består i risken att den inte får tillgång till ny upplåning efter tre månader och därmed får likviditetsbrist. Ju sämre finansieringsmarknaderna fungerar, desto större är den risken, och desto högre ersättning borde banken vilja ha för att binda pengar på två år.
- 2) *Banken hanterar likviditetsrisken och ränterisken:* Banken lånar ut pengar till kunden på två år och får tremånadersräntan som motsvarar interbankräntan (0,93 procent) för samma löptid plus 1,06 procentenheter (1,99 procent). Banken finansierar sig genom emission av en säkerställd obligation på två års löptid (2,06 procent). Banken ingår en ränteswap där den betalar interbankräntan (0,93 procent) och får tvåårsswapräntan (1,41 procent). Banken har alltså en marginal på 0,41 procent $[1,99 - 2,06 - (0,93 - 1,41)]$, men tar varken ränterisk eller likviditetsrisk. Banken behöver alltså avstå 0,62 procentenheter för att hantera likviditetsrisken/refinansieringsrisken.

Med det förenklade antagandet att bindningstiden för bostadsutlåningen till hushåll är två år, är värdet av den likviditet som banken ger upp motsvarande 0,62 procentenheter per år. Fram till mitten av 2007 låg denna kostnad nära noll.

Bankernas upplåning är i regel en blandning av upplåning på olika löptider. Beroende på hur denna ser ut tar banken mer eller mindre likviditetsrisk och har därmed bättre eller sämre marginaler i sin utlåning.

² Kapitalbindningstiden är bankernas uppskattning av hur länge villkoren för det utlånade beloppet är låsta.

Bankernas utlåningsräntor

Utlåningsräntorna beror förutom av de finansieringskostnader som nämns i förra avsnittet också av:

- Konkurrensen och kundernas förhandlingsstyrka
- Bankernas strategi för utlåningen

Även hur dessa två faktorer utvecklas bör ingå i granskningen av effekterna av stabilitetsåtgärderna. Det är dock mer troligt att regeringens åtgärder påverkar finansieringskostnaderna än ovanstående faktorer.

Inlåningsräntorna styrs av konkurrensen men beror till viss del också på bankernas alternativa finansieringsmöjligheter. Detta kan exempelvis vara bankernas förmåga och möjlighet att finansiera sig på kapitalmarknaden; på interbankmarknaden eller genom emission av säkerställda obligationer och certifikat. Detta exemplifieras av utvecklingen under finanskrisen då kapitalmarknadernas funktion försämrats vilket till viss del inneburit att bankernas inlåningsräntor höjts i förhållande till exempelvis interbankräntan. Det tydliggörs också av att flera kreditmarknadsbolag erbjuder förhållandevis höga inlåningsräntor, eftersom de kan ha få alternativa finansieringskällor. Samtidigt har kreditmarknadsbolagens konkurrenskraft ökat på grund av att insättningsgarantin utvidgats.

Utvecklingen av utlåningsräntorna senaste månaden

Sedan FI:s föregående rapport i mars har bankerna fortsatt sänka bolåneräntorna. Utlåningsräntorna till företag har också sjunkit men marginalen mellan dessa räntor och interbankräntan är fortfarande betydligt högre än före finanskrisen. Detta förklaras sannolikt till stor del av att bankerna upplever att kreditrisken för denna verksamhet ökat.

Utlåningsräntor till företag

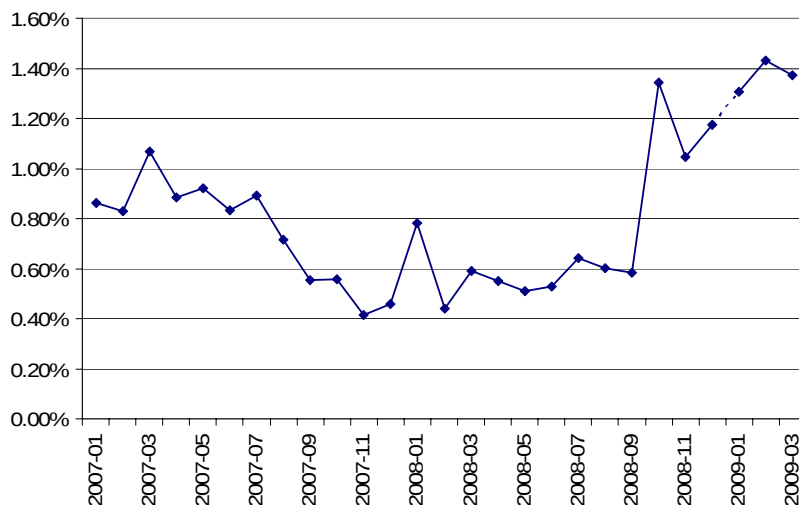
Marginalen mellan bankernas utlåningsräntor till företag och interbankräntan har ökat kraftigt sedan oktober och var i mars fortsatt högre än före finanskrisen.

De ökade likviditetskostnaderna för bolån gäller även för företagsutlåning vilket innebär att högre marginaler i förhållande till interbankräntan inte med automatik innebär högre vinster för bankerna.

Utöver kostnaden för likviditet finns andra faktorer som påverkar hur utlåningsräntorna till företag utvecklas. Dessa är bland andra konkurrensen, kreditrisken och kapitalkravet. Om utvecklingen för dessa faktorer skiljer åt mellan företagsutlåning och hushållsutlåning kommer utlåningsmarginalerna till dessa grupper att utvecklas olika.

Skillnad utlåningsräntor till företag och interbankräntan (STIBOR 3 mån)

20070101 – 20090331

Källa: Inrapportering från storbankerna samt SBAB. Inga siffror för december 2008.

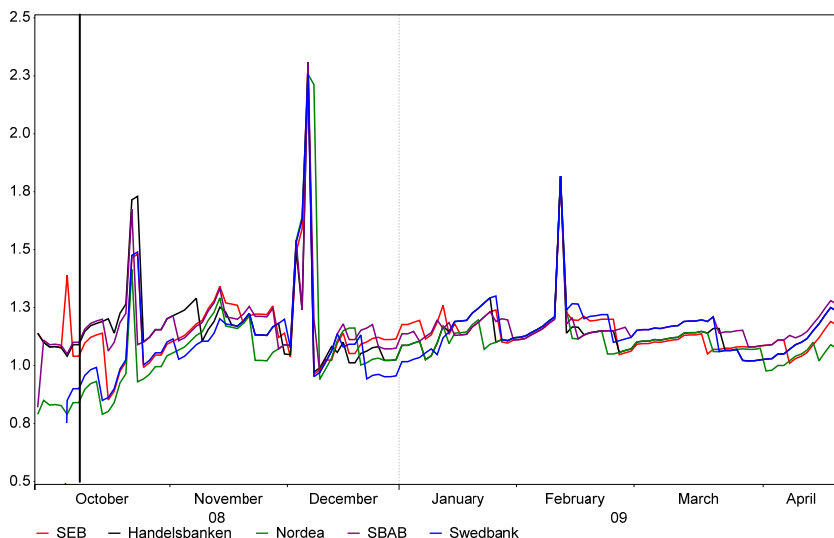
FI har i tidigare rapporter noterat att bankerna upplever att kreditrisken hos företag ökat mer än kreditrisken hos hushåll. De har därför kompenserat sig genom större utlåningsmarginaler i sin företagsutlåning. Förutom kreditrisken har även kapitalkravet samt sannolikt kostnaden för kapitalet ökat i större utsträckning för företag än för hushåll enligt bankernas bedömningar. FI:s granskning visar dock att även då hänsyn tas till dessa faktorer kvarstår en oförklarad ökning av utlåningsmarginalen (se tidigare rapporter).

Utlåningsräntor till hushåll

Bankerna har sedan avläsningsdagen för förra rapporteringstillfället (13 mars) sänkt sina kortaste bolåneräntor med cirka 0,4-0,5 procentenheter samtidigt som interbankräntan sjunkit med 0,23 procentenheter. Bolåneräntorna för längre löptider har generellt sett varit relativt oförändrade samtidigt som räntan på bostadsobligationer sjunkit något på andrahandsmarknaden.

Marginalen mellan bankernas bolåneräntor med tre månaders bindningstid och interbankräntan (STIBOR 3 mån)

20081001-20090422

Källa: Reuters Ecowin

Utlåningstillväxten

En av de stora effekterna av finanskrisen globalt sett är den kraftigt negativa påverkan på bankernas möjligheter att låna ut till företag och hushåll i samma utsträckning som tidigare. De svenska storbankernas möjligheter att ge ut lån har också drabbats i viss utsträckning eftersom finansieringsmöjligheterna har försämrats och marknadens kapitalkrav ökat. Samtidigt innebär en lågkonjunktur att efterfrågan på krediter från företag och hushåll generellt sett minskar.

Utlåningstillväxten det senaste året

Utlåningstillväxten till svenska företag minskade i mars och trenden har varit fallande sedan i höstas. Sedan årsskiftet har utlåningen till svenska företag ökat med 14 miljarder kronor. Per utgången av mars 2009 uppgår utlåningen till svenska företag till 1 782 miljarder kronor.

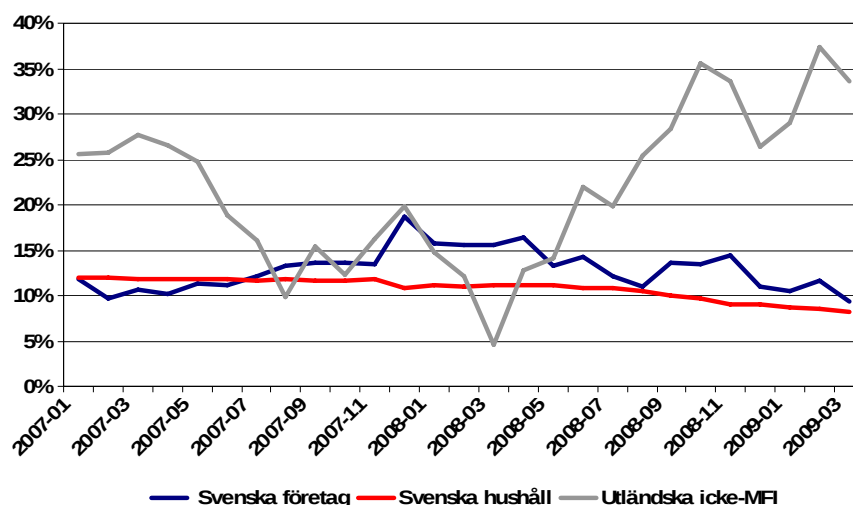
Svenska MFIs³ utlåning
200803 – 200903

mdkr	200712	200803	200806	200809	200812	200901	200902	200903
Svenska icke-MFI	3,811	3,902	3,999	4,080	4,127	4,162	4,179	4,161
Företag	1,594	1,629	1,681	1,724	1,768	1,774	1,793	1,782
Hushåll	1,962	2,005	2,067	2,101	2,140	2,145	2,156	2,168
varav fastigheter	1,705	1,745	1,797	1,833	1,868	1,877	1,889	1,903
Övrigt	254	268	251	254	219	244	231	210
Utländska icke-MFI	863	855	950	1,005	1,091	1,119	1,200	1,142
Summa	4,674	4,756	4,950	5,084	5,218	5,281	5,379	5,302

Källa: SCB

Utlåningstillväxten till svenska hushåll fortsätter att falla och har därmed varit inne i en fallande trend sedan halvårsskiftet 2008. Den årliga tillväxttakten, räknat från mars i år, uppgick till 8,1 procent. Under mars ökade hushållen sina skulder med 12 miljarder kronor och totalt uppgår hushållens skulder per sista mars till 2 168 miljarder kronor.

Rullande årlig utlåningstillväxt
200701 – 200903

Källa: SCB

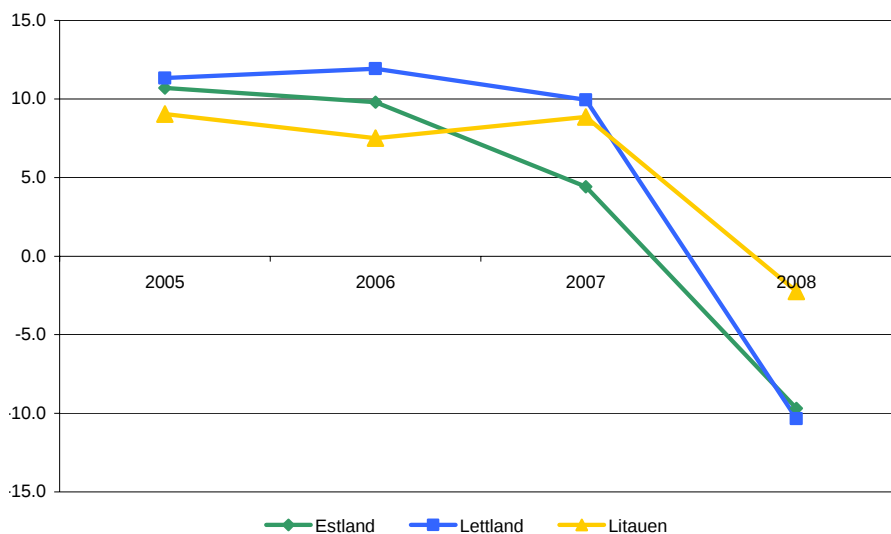
³ Monetära finansiella institut

Bankernas verksamheter i de baltiska länderna

Nordea, SEB och Swedbank har verksamheter i Estland, Lettland och Litauen.⁴ Deras totala utlåning i Baltikum är cirka 500 miljarder kronor vilket motsvarar cirka sju procent av alla fyra storbankers totala utlåning. Tillsammans står Nordea, SEB och Swedbank för mellan 50 procent till cirka 80 procent av de baltiska ländernas utlåning.

De senaste åren, fram till halvårsskiftet 2008, har den ekonomiska tillväxten i dessa länder varit hög vilket ömsesidigt förstärkt de svenska bankernas kraftiga utlåningstillväxt i sina baltiska verksamheter. Därefter har den positiva ekonomiska utvecklingen i de baltiska länderna vänt och samtliga tre länder uppvisade negativ BNP-tillväxt under fjärde kvartalet 2008 jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Den ekonomiska nedgång som nu sker i Baltikum kommer sannolikt leda till att den minskning i utlåningen som setts sedan slutet av 2008 fortsätter, samtidigt som kreditförlusterna ökar.

BNP-tillväxt i de baltiska länderna, årlig procentuell förändring fjärde kvartalet 2005-2008

Källa: Ecowin

Prognoser BNP-tillväxt 2009-2010, procent

	2009			2010		
	Estland	Lettland	Litauen	Estland	Lettland	Litauen
Centralbank i respektive land	-12,3 ¹⁾	-12,0 ²⁾	-4,9 ³⁾	0,2 ¹⁾		-3,9 ³⁾
Swedbank ⁴⁾	-8,0	-15,0	-6,0	1,0	-4,2	-3,0
SEB ⁵⁾	-12,0	-12,0	-9,0	-2,3	-3,0	-3,5

1) Prognos från 22 april 2009

2) Prognos från mars 2009

3) Prognos från 5 februari 2009

4) Swedbank Östersjöanalys, 24 mars 2009

5) SEB Eastern European Outlook, april 2009

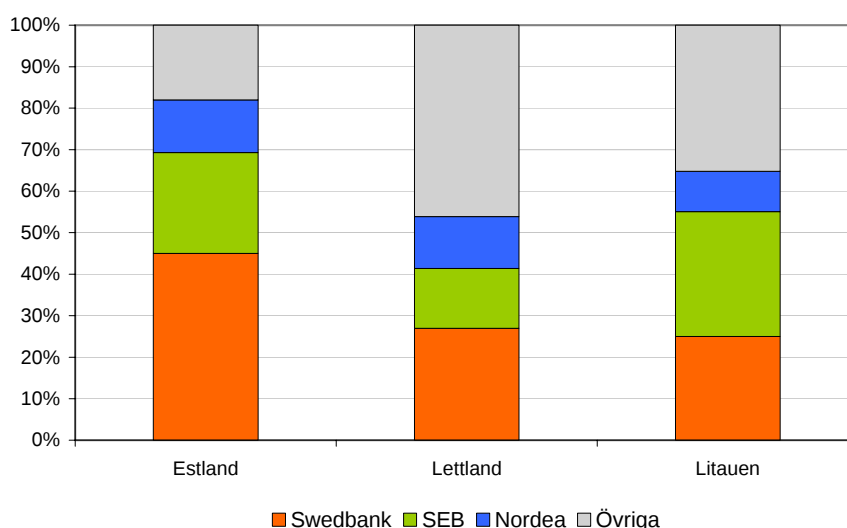
⁴ Handelsbankens utlåning i Baltikum är marginell

Utlåningen i Baltikum

Exponeringarna mot de baltiska länderna har de senaste åren utgjort en allt större andel av bankernas totala utlåning. För SEB utgjorde utlåningen till de baltiska länderna cirka tolv procent av bankens totala utlåning i slutet av 2008, medan motsvarande andel var cirka 17 procent för Swedbank.⁵ För Nordea var andelen utlåning mot de baltiska länderna endast cirka tre procent i slutet av 2008, vilket till viss del beror på att banken har mindre utlåning i absoluta tal i dessa länder men även på att Nordeas totala utlåning är större än de andra två bankernas. Därför har också fokus i denna rapport lagts på SEB:s och Swedbanks verksamheter i de baltiska länderna.

Nordeas, SEB:s och Swedbanks marknadsandelar (utlåning) i de baltiska länderna

2008-12-31

Källor: Bankernas årsredovisningar samt bankernas faktaböcker för 2008

Utlåningstillväxten till allmänheten för SEB och Swedbank var åren 2005-2007 knappt 45 respektive drygt 50 procent på årsbasis. Den höga utlåningstillväxten, i kombination med bland annat högre utlåningsmarginaler jämfört med Sverige samt relativt låga kreditförluster, har under de senaste åren bidragit till hög lönsamhet i bankernas baltiska verksamheter. Under 2007 utgjorde rörelseresultatet från den baltiska verksamheten cirka 23 procent av SEB:s rörelseresultat, medan motsvarande andel för Swedbank var cirka 27 procent. Under 2008 hade denna andel sjunkit till 11,4 procent för SEB och 24,4 procent för Swedbank.

De svenska bankernas utlåningstillväxt i de baltiska länderna har successivt minskat på grund av att de blivit mer restriktiva i sin utlåning samtidigt som den lägre ekonomiska tillväxten troligen inneburit att efterfrågan avtagit. Utvecklingen syns inte fullt ut i bankernas svenska rapportering eftersom den svenska kronan försvagats mot euron under 2008 och 2009.

Försvagningen av svenska kronan har inneburit att utlåningen till de baltiska länderna förefaller ha ökat mer än vad som faktiskt varit fallet i lokal valuta, eller i euro som de baltiska ländernas valutor är bundna till. Omräknat till

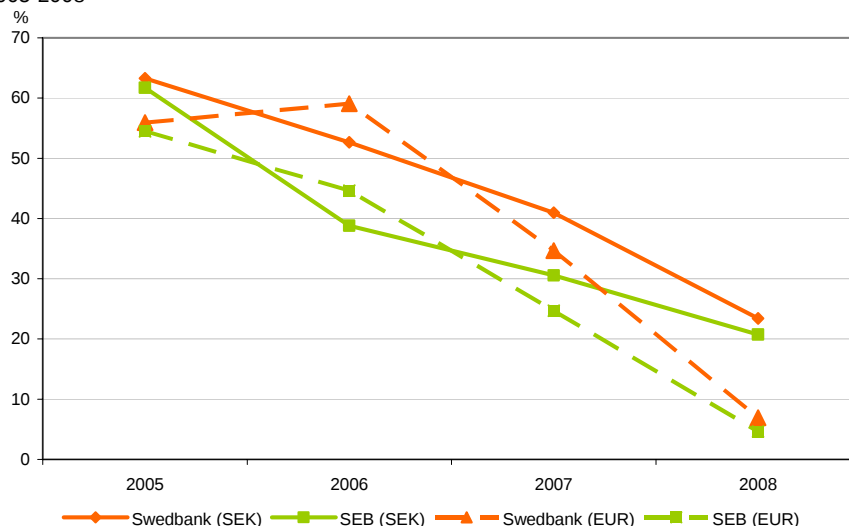
⁵ Utlåning till de baltiska länderna som andel av koncernens utlåning kan skilja sig något mellan bankerna beroende på om exempelvis utlåning till banker eller poster utanför balansräkningen är inkluderade eller inte i den rapporterade geografiska uppdelningen för utlåningen.

svenska kronor ökade Swedbanks och SEB:s utlåning till allmänheten i de baltiska länderna med drygt 40 respektive drygt 25 miljarder kronor under 2008, vilket motsvarar en utlåningstillväxt på 23 respektive 21 procent på årsbasis. Beräknat i euro uppgick utlåningstillväxten däremot till cirka sju respektive knappt fem procent under 2008. Detta innebär att av den totala ökningen av utlåningen på 65 miljarder kronor under 2008 för SEB och Swedbank, förklaras 51 miljarder kronor av försvagningen av svenska kronan.

Det är alltså inte endast den reella utlåningstillväxten som påverkar bankernas exponeringar mot Baltikum omräknat i svenska kronor. Om kronan förstärks mot euron framöver kommer exponeringen i svenska kronor mot de baltiska länderna att minska, allt annat lika. Om kronan däremot fortsätter att försvagas mot euron kommer exponeringen att öka, allt annat lika.

Årlig utlåningstillväxt i de baltiska länderna för SEB och Swedbank beräknat i EUR och SEK

2005-2008

Källor: Bankernas kvartalsrapporter och -presentationer på koncernnivå och/eller i respektive land

Under första kvartalet 2009 fortsatte utlåningen i Baltikum att minska. SEB:s utlåning minskade med cirka fyra procent medan Swedbanks minskade med fem procent (beräknat i svenska kronor).

Kreditförluster

Den försämrade ekonomiska tillväxten i de baltiska länderna har även lett till försämrad kreditkvalitet i bankernas utlåningsportföljer med högre kreditförluster som följd.

Under 2008 redovisade SEB en kreditförlustnivå i den baltiska verksamheten på 1,28 procent medan Swedbanks kreditförluster uppgick till 0,98 procent av utlåningen.⁶ Detta kan jämföras med drygt 0,4 procent under 2007 för SEB samt 0,35 procent för Swedbank. Högst kreditförluster hade båda bankerna i Lettland där de uppgick till 1,43 procent av utlåningen för SEB respektive 1,61 procent för Swedbank. De högre kreditförlusterna bidrog till

⁶ Kreditförluster som andel av utlåning. Kreditförlustnivåerna är redovisade av bankerna själva. Till viss del kan skillnaderna mellan bankerna bero på olika definitioner på utlåning.

att SEB:s dotterbolag i Lettland och Litauen samt Swedbanks dotterbolag i Lettland uppvisade negativa resultat under fjärde kvartalet 2008.

Det råder stor osäkerhet om hur de baltiska ländernas ekonomiska tillväxt kommer att utvecklas framöver och därmed hur stora kreditförlusterna för de svenska bankernas verksamheter i dessa länder kommer att bli. Under första kvartalet i år ökade kreditförlusterna ytterligare i SEB:s och Swedbanks baltiska verksamheter. Medan SEB:s kreditförluster uppgick till 3,70 procent av utlåningen redovisade Swedbank en nivå på 7,50 procent på årsbasis. En stor del av kreditförlusterna var emellertid gruppvisa reserveringar, vilket innebär att bankerna reserverar för en försämrad kreditkvalitet (delvis med hjälp av interna modeller) men att reserveringarna ännu inte går att hänvisa till specifika engagemang. Till viss del kan därför skillnaden mellan bankernas kreditförlustnivåer förklaras av skillnader mellan deras modeller för reserveringar. De ökade kreditförlusterna är i linje med vad många marknadsbedömare tror, det vill säga fortsatt ökade kreditförluster under 2009 samt en kraftigt negativ BNP-tillväxt.